

Obsah

Předmluva	15
Úvod	21
1. Ambrožův Výklad 118. žalmu	29
1.1. Proces kompozice textu	30
1.2. Datace spisu	32
1.3. Adresát	34
1.4. Prameny	37
1.5. Struktura spisu	40
1.6. Historický kontext: Milán konce 4. století	43
1.6.1. Pohané	46
1.6.2. Ariáni	50
1.6.3. Židé	52
2. Mystagogie ve starověké církvi a u sv. Ambrože	55
2.1. Mystagogie: dějiny a definice	56
2.1.1. Význam a typologie mystagogie	59
2.1.2. Mysterijní jazyk Klementa Alexandrijského	61
2.1.3. Órigenovo pojetí mystagogie	63
2.1.4. Mystagogie jeruzalémských katechezí	67
2.2. Mystagogie v díle a myšlení Ambrožově	69
2.2.1. <i>Mysterium</i> a <i>sacramentum</i>	69
2.2.2. Ambrožova mystagogie	76
2.3. Rysy Ambrožovy mystagogie	83
2.3.1. Bodový a lineární charakter	83

2.3.2. Osobní přístup	83
2.3.3. Typologická metoda	84
2.3.4. Básnický a snubní ráz	92
2.3.5. <i>Disciplina arcani</i>	93
3. Mystagogický rozměr Výkladu 118. žalmu	119
3.1. Pokřestní a povelikonoční charakter	122
3.1.1. Žalm 118	122
3.1.2. Teologie osmého dne	130
3.1.3. Poledne	134
3.2. Pedagogický rozměr Výkladu 118. žalmu	137
3.2.1. Abecední charakter	138
3.2.2. David, Ambrož, církve a jejich Učitel	140
3.2.3. Příklady Ambrožovy pedagogiky v jednotlivých knihách Výkladu	146
3.3. Básnický a snubní ráz Výkladu 118. žalmu	169
3.3.1. Ambrožova básnická teologie	170
3.3.2. Básnický charakter Žl 118	172
3.3.3. Básnický charakter Písně písní	174
3.3.4. Snubní symbolika	177
3.3.5. Výklad <i>Pís v E118</i> a v mystagogických katechezích	185
3.4. <i>Disciplina arcani</i>	204
3.4.1. <i>Mysterium regis bonum est abscondere</i>	205
3.4.2. <i>Tacendo plus praedicat</i>	224
3.4.3. <i>Vitam nostram abscondimus cum Deo nostro</i>	234
3.4.4. <i>Hortus clausus et fons sigillata</i>	239
3.4.5. <i>Ipse prius in tui inlucescet arcano</i>	242
3.4.6. Závěrečné poznámky k praxi <i>disciplinae arcani</i>	248
3.5. Předběžné závěry k mystagogickému rázu Výkladu 118. žalmu	252
4. Mnohostranné tajemství Krista	255
4.1. Tajemství ve svátostech	258
4.1.1. Křest	258
4.1.2. Eucharistie	267
4.1.3. Pokání a odpuštění hříchů	277

4.2. Tajemství Boží a křesťanský život	294
4.2.1. Sjednocení s Bohem	294
4.2.2. Víra	296
4.2.3. Pokora	305
4.3. Tajemství Krista, zlo a nekřesťané	317
4.3.1. Pronásledování církve	317
4.3.2. Dva zoologické obrazy: Kristus dobrý had a jelen	320
4.3.3. Tajemství Krista a pohané	322
4.3.4. Tajemství Krista a heretici	326
4.3.5. Tajemství Krista a židé	336
4.3.6. Závěrečné poznámky k tajemství Krista, přítomnému v životě církve a křesťana	348
Závěr	355
Abstract	361
Použité zkratky	365
Zkratky knih Písma svatého	365
Zkratky edičních řad a časopisů	366
Ostatní zkratky	367
Použitá literatura	369
Prameny	369
Ambrožovy spisy	369
Ostatní starověké a středověké spisy	370
Sekundární literatura	378
Slovníky, bibliografie a pomůcky	410
Biblický rejstřík	413
Rejstřík Ambrožova díla	416
Rejstřík starověkých děl	429
Rejstřík antických jmen	436
Rejstřík moderních autorů	438